

AOK KÖVETELMÉNYRENDSZER

Semmelweis Egyetem	Oktatási szervezeti egység megnevezése:
Általános Orvostudományi Kar Népegészségtani Intézet	
Tantárgy neve: Orvostörténet AOVNEI263_1M Tantárgy típusa: kötelező/<u>kötelezően választható</u> /szabadon választható (a megfelelő aláhúzendó) Kreditérték: 2	
Tantárgy előadójának neve: Dr. Forrai Judit	
Tanév: 2019-2020	
A tantárgy feladata a képzés céljának megvalósításában: Az orvostörténet multidiszciplináris tárgy, amely magába foglalja a gyógyítás, a betegségek, az eszközök, az emberi kapcsolatoknak különleges formáit beleágyazva a mindennapi élet kultúrájába, szociális-gazdasági helyzetébe. Fontos, hogy a kurzus a betegségek, a betegek, a kutatások, a felfedezések problémái iránti érzékenységet fokozza, adjon egy átfogó képet a történeti tudásról. Továbbá célja az egyetemes orvostörténet megismerése, mely az orvosi gondolkodás és a gyógyító gyakorlat fejlődéstörténete, az orvostudomány és szakágainak a fejlődéstörténete az ókortól a 21. századig. Kiemelkedő csomópontok a paradigmaváltások az orvoslásban, mely meghatározza az orvostudomány fejlődésének főbb irányait. A kutatások, felfedezések, és azok módszertana külön fejezetet képez a szakmatörténetben, melynek egyaránt következményei a gyógyító eljárások változásai, a segédeszközök kialakítása, a feltételrendszer-ellátásrendszer megteremtése, az orvos-beteg kapcsolatának átrendeződése. Egyben bemutatva minden korszakban a többi tudománnyal való szoros kapcsolódását átfogó képet mutatva művelődéstörténeti és kultúrtörténeti aspektusait részletezzük az medicinának és az orvosi gondolkodásnak.	
A tárgy tematikája (lehetőleg heti bontásban, sorszámozva): <ol style="list-style-type: none">1. Bevezetés az orvostörténelembe. Az orvostörténelem helye a gyógyítás művészetében. Az orvostörténet forrásai: primer- szekunder források és értékelésük. Az óskori emberek betegségei, gyógyításuk, gyógyító emberek. A gyógyítási tapasztalat tovább élése a népi orvoslásban. Az ókori magaskultúrák medicinája I. India, Kína.2. Az ókori magaskultúrák medicinája II. Egyiptom, Mezopotámia, zsidó orvoslás. Az empirikus tudás, a gyógyszerkincs és a technikai eszközök gyarapodása különböző életbölcselettel és hagyománnyal.3. A görög és római medicina fejlődése. Teurgikus görög elgondolások, mikro- és makrokozmosz kapcsolódása, Hippokratész, „az embernél nincs semmi csodálatosabb.” A görög orvosi iskolák. A hódító rómaiak egészségügye. Celsus, Galenosz.4. A középkor orvostudománya – az antik orvosi kultúra megőrzése, közvetítése és továbbfejlesztése. A kolostori betegszobától az egyetemek orvosi fakultásáig (bizánci, arab-izlám, nyugati medicina).5. A reneszánsz medicina, humanista orvosok, szemléleti változások a medicinában-. Paracelsus, Vesalius és kortársai. Az anatómia és oktatása. Leonardo da Vinci, Vesalius. Paracelsus és új szemlélete. A sebészet fejlődése, Paré. Orvosbotanika, mineralógia.6. Fertőzések és járványok a középkortól. A fekete haláltól az AIDS-ig. Fertőzések teóriája, ellenük való küzdelem története. A járványtan, a bakteriológiai története.7. Élettani és morfológiai kutatások és felfedezések a 17-18. században. Harvey, Malpighi. A kórbonctan fejlődése. A klinikai oktatás kezdetei, Sydenham, Boerhave, Van Swieten. A modern fogászat megalapozása, Fauchard.8. A modern medicina fejlődése: sebészet fejlődése. A szülészet és nőgyógyászat fejlődésének főbb állomásai. Semmelweis, Porro, a műszertechnika fejlődése Deventer, Smellie, Credé, Hegar, gyermekgyógyászat kialakulása, szemészet, fül-orr-gégészet, fogászat, testgyógyászat/ortopédia és képviselőik.9. A preventív medicina története. Munkahelyek, börtönök és ipari ártalmak, munkaegészségtan, Ramazzini. A megelőzés és gyógyítás társadalmi szerepe. Frank, Pettenkofer, Fodor, Grothjahn.10. A nagy bakteriológiai felfedezések Jenner, John Snow, Koch, Pasteur. A mentés és a Vöröskereszt története.	

11. **Az orvosi szakágazatok kialakulása és fejlődése** Bőrgyógyászat, a nemi úton terjedő betegségek újkori története és gyógyítás tárháza (Hg, jód, salvarsan, penicillin) Kaposi, Sigmund, Ehlich, Hata, Fleming. Frenológia, magnetizmus, messmerizmus, hipnózis, Pinel, Galton, Wundt, Pavlov, Freud és hazai képviselőik. A pszichológia és neurológia története. A gyógyító pedagógia, Bárczi, Pető.

12. **A 20. századi új szakágazatai 1.:** geneteika, biometria, biológiai és vegyifegyverek elleni védekezés orvosi vonatkozásai, a képalkotó diagnosztika fejlődése (rtg, izotóp, ultrahang, laser, ionizáló sugarak felfedezése, alkalmazása a gyógyításban is). Hormonok felfedezése, endokrinológia.

13. **A 20. század új szakágazatának kialakulása 2:** neonatológia, hematológia, sebészeti eljárások, traszplantáció, plasztikai sebészet, 100 év visszatekintés a Nobel-díjas kutatások tematikai változásaiban.

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége:
Az előadásokon való részvétel nem kötelező, 3 hiányzás megengedett. ezek igazolása nem szükséges.

Az igazolás módja a foglalkozásokon és a vizsgán való távollét esetén:
A vizsgáról való távolmaradást három munkanapon belül igazolni kell az oktatási szervezeti egység vezetőjénél (a tárgy előadójánál). Az igazolás elmulasztása vagy az igazolás el nem fogadása esetén a tanszék által „nem jelent meg” bejegyzés kerül, ami az adott tárgyból a vizsgalehetőségek számát nem csökkenti, de a hallgató a térítési és juttatási szabályzatban meghatározott összeg megfizetésére köteles. (ld: TVSZ 19.§ 5. pont).

A félévközi ellenőrzések (beszámoló, zárthelyi dolgozatok) száma, témaköre és időpontja, pótlásuk és javításuk lehetősége:
3 alkalommal az órai anyagból rövid tesztírás van, amely a szemesztert záró teszt sikerét biztosítja.

A félév végi aláírás követelményei (ideértve a hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak számát és típusát is):

-

Az osztályzat kialakításának módja:
gyakorlati jegy, kollokvium: írásbeli/ teszt 20 kérdés. Szorgalmi időszak végén. +Pozitív elbírálásban részesül az, aki az szemeszter elején felajánlott 4 orvostörténeti múzeumba ellátogat.

A vizsga típusa: kollokvium

Vizsgakövetelmények:

tesztírás

A vizsgajelentkezés módja: előre megbeszélte időpontban tesztírás

A vizsgajelentkezés módosításának rendje:
Személyes kérés az előadóhoz, módosításra van mód. Más időpont megbeszélése.

A vizsgáról való távolmaradás igazolásának módja:
Mindig van pótnap, nem kell igazolás, ha nem teljesíti, nem lesz kreditpontja a hallgatónak.

A tananyag elsajátításához felhasználható jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listája:
Előadás anyaga, Schultheisz Emil, Birtalan Győző: Orvostörténelem. Jegyzet. SOTE. 1986. Budapest.
Kapronczay Károly: Fejezetek a 125 év magyar egészségügyének történetéből. Semmelweis OML.2001. Budapest, A medicina krónikája szerk. Heinz Schott. Officina Nova. 1993.Dortmund. Órán leadott előadás anyaga.